

Any 2026

Textos i Textures

Literatura de Maria Barbal i textures de Palmira Rius

Però estimada, malgrat tot, seràs meua. Me n'aniria a

Pròleg

Em sembla que crear és un impuls natural que defineix l'ésser humà. Després d'anys donant tombs als elements que constitueixen la creació literària tinc la sensació que el fet creatiu no té límits.

De vegades he comparat la caracterització d'un personatge o d'un ambient en la ficció narrativa amb el dibuix artístic, amb l'obra pictòrica. Les línies, els colors i els tons diversos, els estils... però em sembla evident que es pot anar més enllà en la comparativa. Tenim una gran gamma de creadors que utilitzen materials i elements diferents per desenvolupar una idea.

Poso en un lloc primer la que per a mi és la més excelsa de les creacions: la música. I havent parlat de la pintura, hi afegeixo l'escultura, la fotografia, el teixit, les construccions amb ingredients tan diversos com el ferro, la fusta, la terra, les pedres, les flors, els metalls, les plomes o els escuradents. Estic segura que me'n deixo molts, però no tracto pas de trobar-los i d'esmentar-los tots. Sí que voldria reflexionar sobre la capacitat de creació dels humans.

Un pensament m'ha vingut de sobte imaginant una criatura. Des de molt aviat, que actua davant d'uns materials que té a l'abast i els converteix en joguina. Més endavant, es perfecciona aquest do natural en resultats no gaire recomanables. I em ve al cap un joc perillós per les possibles conseqüències adverses. Com aquell pam de canya d'on s'ha tret un possible nus, que serveix per enviar el pinyol dur dels lledons a l'adversari.

Més enllà de cada producte creat, del seu relatiu acompliment, sovint es busca la bellesa de la comparació o del contrast entre més d'un. I aquí arribo al meu destí.

La Palmira Rius em va fer descobrir que un poema o un fragment narratiu pot combinar en paral·lel amb un teixit. Em va enlluernar la possibilitat de coincidència que la mirada arriba a descobrir en aquest aparellament. Un mot que suggereix llum, amb un calat ample amb fil blanc, un disseny de confecció espessa i fosca amb un pensament escrit que fa rumiar. La línia d'una làmpada d'un cosidor amb una protagonista que treballa sota la seva claror. Paral·lelismes que conviden els espectadors a descobrir uns lligams no programats, que són fruit de dues creacions que procedeixen de dos bagatges culturals, d'experiència i de dedicació.

Per a mi és una bella ocasió per treure les paraules a fora de les pàgines i posar-les al costat de formes de teixit diverses, de formes imaginatives fetes amb una traçada combinació de línies i de colors.

Maria Barbal

L'art de teixir paraules i fils

En una panera hi havia fils de seda, de llana i material divers, en una altra hi havia paraules, totes les paraules.

Dues dones tenien una pulsó, expressar pensaments, reflexions, idees, emocions, històries i mirades del món i ho feien cadascuna des del seu obrador particular, aquell espai mental, emocional, intel·lectual i físic dels qui generen l'art, l'espai on s'engendra qualsevol creació i on comencen a fer-se matèria i prendre forma nous universos i noves realitats. Hi perseveraven al llarg dels anys, l'una i l'altra, i totes dues anaven fent camí en el seus processos creatius respectius.

Una amb la panera de les paraules, a còpia de teixir-les, enfilant-ne una rere l'altra, dins d'aquell canemàs propi anà construint ambients, personatges, arguments, i ho feia amb temps, talent i ofici.

I d'aquella matèria i d'aquell teixir, la que creava amb paraules, va arrencar a les lleixes, llom rere llom, les històries que feia néixer al llarg de la seva trajectòria literària a còpia d'anys. Continua teixint, la teixidora de paraules, a la panera hi té encara mots a disposició i històries per explicar, el seu afany creatiu no s'esgota i continua pervivint i segueix obrant el miracle de la creació, llibre rere llibre.

L'altra acudia a la seva panera i teixia fils i elements diversos, i anava construint peces corpòries de textures i colors variats que capturaven en els entramats conceptes, idees, emocions i amb el temps es van convertir en creacions materials que s'exhibien per ser compartides.

I un dia la que teixia històries amb paraules i la que entrellaçava històries amb fils es van trobar i van entendre que les creacions de l'una i de l'altra podrien dialogar, podrien emmirallar-se i inspirar-se i complementar-se mútuament, creant una nova dimensió on es podrien sumar els teixirs respectius i proposar tàndems insòlits i crear noves mirades entrellaçades en la transversalitat.

El resultat d'aquesta conversa de les obres de dues dones creadores és el que podeu gaudir en aquesta mostra, on dues disciplines de l'art, fragments de la literatura de Maria Barbal seleccionats per la pròpia autora i diversos tapissos de Palmira Rius, creen nous escenaris a partir dels quals generar lectures i mirades renovades.

Rosa Mesalles

Textos i Textures

Les paraules de Maria Barbal, una de les veus més sòlides i essencials de les lletres catalanes, són l'origen i el nucli d'aquesta proposta. Paraules que parlen de la memòria, del pas del temps, dels vincles, de la pèrdua i de la resistència íntima; paraules que continuen ressonant més enllà de la lectura.

L'exposició parteix d'una selecció de fragments de la seva obra —escollits per la mateixa autora— i convida el lector/ra a aturar-se, a rellegir, a deixar-se travessar pel text. La literatura no com a il·lustració sinó com a experiència viva.

Les peces tèxtils no interpreten els textos, sinó que els acompanyen. Com un murmur visual, com una capa sensible que dialoga amb la paraula escrita, el tèxtil aporta temps, matèria i silenci, i obre un espai on llegir també amb el cos i la mirada.

Textos i Textures és, sobretot, una invitació a tornar a la lectura lenta, a reconèixer la força de la literatura i a deixar que les paraules —com els fils— teixeixin sentit.

Palmira Rius Tormo

Sempre havia tingut por de la mort. De la mort a casa. D'haver de parlar xiu-xiu i veure algú que l'endemà se l'emportaran per sempre més amb els peus pel davant a colgar-lo en un forat. De sentir els petons de tothom, del condol fals i del condol sincer i de veure vermells els ulls estimats. I vet aquí que ara no tenia ni mort, i tenia més por i més angoixa sense veure-li aquell cos immòbil i aquelles galtes de cera que havien estat de flor de magraner.

Pedra de tartera. Columna, 2022.

Samarcanda

70 x 150 cm

Tècnica :

Tapís d'alt lliç, amb seda, raió, espirals de coure i cotó tractat amb sol i pluja.

Ja he dit que de xic era un nyicris i que tenia uns cabells que no volien ser manats. Cap allà deu anys deien que em vaig engreixar unes unces i ja no em veia tan desnerit. Per tota la cara i els braços tenia pigues de color de blat de moro i tant els ulls com els cabells m'hi feien joc. Com si el pintor hagués fet la feina, una estona amb brotxa i l'altra amb el garbell però sempre, amb la mateixa pintura.

Mel i metzines. Columna, 2009.

Sintagma

60 x 90 cm

Tècnica:

Pintura a l'oli, pigments naturals, goma guar i espart.

Fil a l'agulla

Des del carrer, ja ho semblava una botiga gran. La Merceria de la senyora Roser tenia dos aparadors, a banda i banda de l'entrada, on es podia guaitar sense haver de passar la porta. A dins, la sensació d'espai augmentava. A mà dreta, un llarg taulell; al final del taulell i penjant del sostre, una bombeta guardada per una campana de cretona beix que acabava en farbalà. A redós de la claror intensa, hi havia unes quantes cadires marcant un redol sobre l'enrajolat. Era el cosidor.

Càmfora. Columna, 2009.

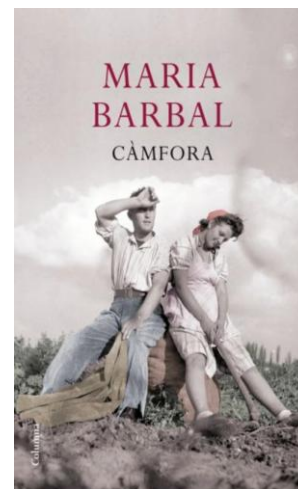

Blau de blaus

80 x 200 cm

Tècnica :

Bastidor rodó, amb llanes, cotó, roba, cartró, formes de plàstic i vidres.

De nit i d'or
177 x 225 cm

Tècnica:

Tapís per gravetat, fusta, amb seda, cotó i abaloris d'un collar antic i boles daurades.

Vaig néixer en aquesta mateixa casa, l'única que aleshores hi havia al carrer Navarra. Era de tres pisos i tenia una escala amb barana de ferro i passamà de fusta, els seus replans, i a dalt de tot, la seva claraboia. Encara hi deu ser. Vaig saltar tres graons segons el temps que tenia. Xica, xica, d'un en un i ajudada; més grandeta, vaig saltar els graons de dos en dos; més endavant, de tres en tres; fins que vaig saltar tot un pany de vuit graons com el meu germà. També recordo el guix de les parets, que s'havia embrutat amb escrits amb osques de tota mena. Quan en vaig saber i no hi havia ningú, m'entretenia a llegir què hi deia, un dia hi vaig reconèixer la lletra del meu germà i, com que no em va agradar el que hi deia, no les vaig llegir mai més. Encara me'n recordo: "Josefina, purpurina".

Ulleres de sol. Columna, 2017.

Col·lecció Papallones, libèl·lules i neurones

25 x 40 cm i 28 x 32 cm

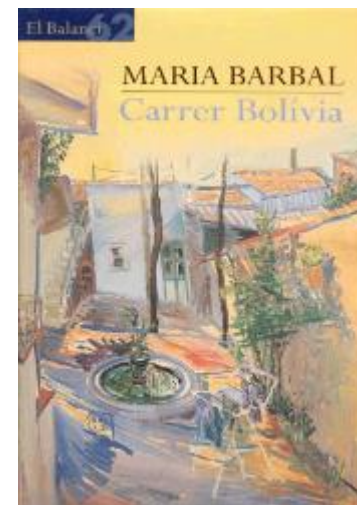
Tècnica:

Arquitectura filamentosa de llana, seda, cànem i niló.

CALMA INCOMPLETA

Alguns dies esperar és agradable, temps per fer i desfer, per situar les coses a lloc o llençar el que has guardat durant anys, sense pensar ja que més endavant et pot ser útil. Però n'hi ha d'altres en què l'espera es fa turment, encara que no sàpigues què et falta ni què t'aniria bé. De vegades esperar és temps encallat. Jo he esperat, convençuda que no esperava res. Has perdut amor i, sense pensar-hi, esperes amor, ni que siguis com el pobre cuc, aquell que va enamorar-se d'una estrella. Però a la cançó, hi falta l'altra part. Mira tu com són les coses. Hi haurà qui estarà pels ossos del cuc, sense notar que és feixuc, poruc i que no té ossos. Potser una eruga distreta, una muntanya coberta de flors i verd o la meravella d'una papallona virolada.

Carrer Bolívia. Edicions 62, 2005.

Sense veu, sense vida

138 x 168 cm

Tècnica:

Tapís per gravetat, amb cotó, roba, cordons, pedres, caps de nina i boles de fusta.

Paraules

Cap alegria no podia fer-te feliç.

Cada família té la seva manera de parlar i els seus silencis, d'acord, però la veritat, no sé què esperaves de mi. Em vas criar amb l'ànima discreta, just havia de servir per donar-me forma, com l'aire bufat que tensa el globus. Sens dubte perquè no prenguéss mal. Tu sabies massa d'agulles burxant que en un no res fan feina. Havia de saludar i donar les gràcies; a fora, no havia de fer-me veure, ai si cridava l'atenció!

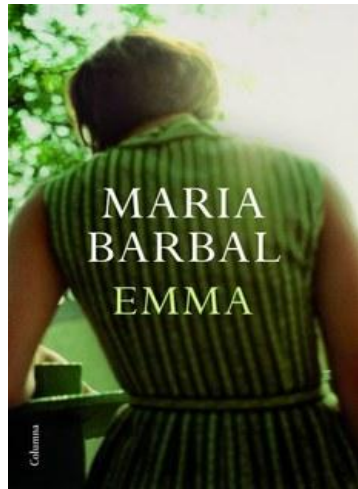
Molt aviat jo vaig tirar amunt per sortir volant.

País íntim. Columna, 2005.

A casa, després d'haver clavat les dents ben endins del pany, la clau s'hi va travar. Per fi vaig veure el cap de la iaia, obrint la porta del pany nou amb precaució a la mirada, hi vaig descobrir l'impuls de tancar-la tot seguit. Ben cert que jo devia tenir un aspecte lamentable, havia plorat a estones durant tot el viatge; em va fer passar i al rebedor vaig veure la maleta gran.«Aquí tens les teves coses...» Li vaig preguntar per tu, pel pare, no sé si era ja el meu Alexandre. Tots dos estàveu bé, jo havia fallat i la seva mirada m'assegurava que havia de ser per sempre, ja se n'havia fet la idea, no era pas el cas de tornar a començar. L'únic que em calia era escampar la boira emportant-me la maleta. Llavors se suposava que la porta de l'oblit per fi concederia l'entrada definitiva.

Emma. Columna, 2008.

Poema de Fe

90 x 21 cm

Tècnica:

Escultura tèxtil amb plaques rovellades, pedra, cànem i cotó.

El juliol és un temps tan bo per patir o ser feliç com qualsevol altre. A les darreries de juny havia esclatat la notícia i la Isolda havia pensat: aviat tothom estarà de vacances i tindrem una treva. Però el telèfon no havia parat de sonar i, de moment, la ciutat era un cos greixós amb pell pavimentada de llamborda o quitrà, que, a les hores fortes de la calor, dormitava amollant un baf irrespirable. La mare callava al seu dormitori i, en les estones de calma, quan els ulls grocs del sol desviaven la mirada uns graus enllà del balcó, la Isolda, sense veure'l, observava el carrer de la seva infància.

En la pell de l'altre. Columna, 2014.

Embollic

42 x 84 cm

Tècnica:

Llanes, cotó i seda
amb abaloris, trenes,
torsió i nusos.

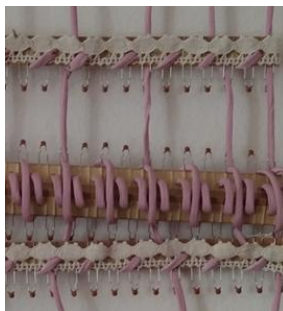

Elvira brodava llençols. El cotó era d'abans, fort i una mica aspre. Li havia dit la padrina que per això no patís, ja s'afinaria a base de rentades.(...) Faria la garlanda combinant fulles verdes i rosetes minúscules com li havia dibuixat la mare de la Calamanda, i deixaria les inicials per al final. O bé Posaria una E o una B. El to rosat de la madeixa li recordava aquells cels que eren com un sospir de primavera, petites bromes rosades damunt del blau, dos tons agraciats, que junts resultaven estranys...

- Quan vulguis fer una filigrana, m'ho dius. (...) Vull dir una combinació de dibuixos i lletres que cridin l'atenció.

Lavors li va fer que sí amb el cap i va pensar en sa mare. La dona sabia brodar una mica però, per dibuixar les inicials i les flors de la gira, no s'hi havia vist amb cor. Li feia randa amb el ganxet.

A l'amic escocès. Columna, 2019.

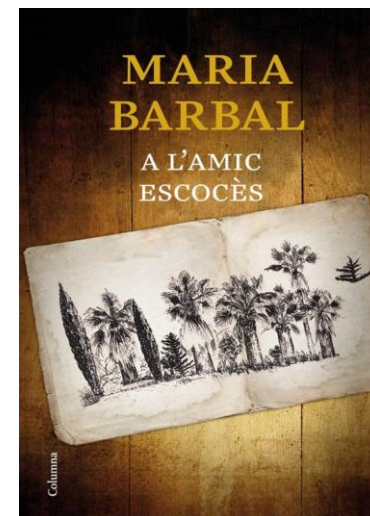

Elèctric

34 X 68 cm

Tècnica:

Composició geomètrica amb cordó de seda, puntes i cartró d'instal·lacions elèctriques.

Al mirall

Fins feia molt poc, procurava posar-s'hi el temps exacte que necessitava per pentinar-se els cabells o estendre's crema hidratant a la cara. Ni un segon més. Si un dia, mentre el pensament vagarejava, feia el badoc davant la superfície tornaimatges, el seu reflex li feia retrets. Crits que ressonaven sense veu. Endins. Covarda, covarda, maleïda covarda.

Tàndem. Destino, 2021.

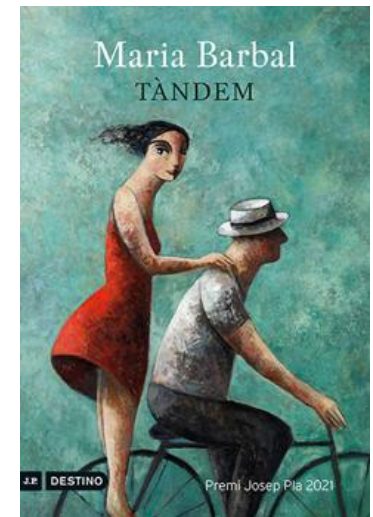

Quipu

93 x 162 cm

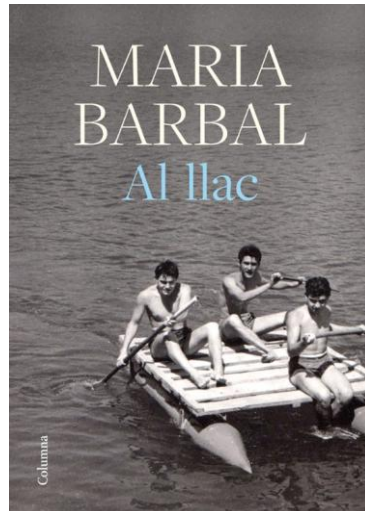
Tècnica :

Cànem amb nusos i bastidor de fusta.

Recordar aquell estiu és com girar-se a mirar el paradís abans de traspasar una porta que l'allunyarà per sempre. L'escena té una claror extraordinària, fins les ombres semblen existir per destacar-la. Hi ha els xops, hi ha els dos homes mastegant una discussió, la velleta amb els ulls tancats, que sembla adormida, i aquell nen empipant com sempre. Jo em deixo anar a l'aigua, fujo uns metres de la vora i del Quim, que tempteja per sostenir-se damunt del pneumàtic, després dirà el meu nom i jo pensaré ja t'espavilaràs. Si la Lídia i la Marieta arriben de sobte, amb dues braçades em poso dreta, on el llac no cobreix, i m'estalvio el sarau per haver-me allunyat de la vora. Just llavors noto el balanceig de l'aigua, tombo el cap i el Quim ha desaparegut.

Al llac. Columna, 2022.

Aigua estancada

255 X 90 cm

Tècnica:

Tapís d'alt lliç, amb seda, cotó i llana.

Elogi de la tinta

35 X 98 cm

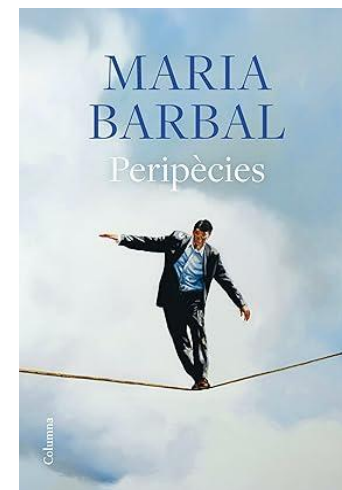
Tècnica:

Tapís vertical amb llibre, fil
acrílic, seda, cotó i pedres.

Ha començat tres vegades l'argument. Ha escrit sis pàgines, deu, tretze... cap de les tres versions s'aguanta als seus ulls ni es veu amb cor de reprendre'n l'escriptura. L'excés d'exigència és una trampa que el porta a no fer res? Ha emparat la sobrecoberta de la primera novel·la de la Sílvia entre el vidre i els llibres. Hi ha una foto de l'autora on l'Anton troba els seus ulls foscos, la seva joventut. Pensa que ella sí que en sabia, de mirar dintre seu i dins dels altres. Està fart de lamentar-se. Ell sap que no és bo com a escriptor, que n'hi ha molt pocs, de bons. I encara hi ha menys obres que mereixin ser recordades. Mai no s'arriba a saber crear amb paraules, sempre es recomença.

Peripècies. Columna, 2025.

Títols dels llibres

- 1. Pedra de tartera
- 2. Mel i metzines
- 3. Càmfora
- 4. Ulleres de sol
- 5. Carrer Bolívia
- 6. País Íntim
- 7. Emma
- 8. En la pell de l'altre
- 9. A l'amic escocès
- 10. Tàndem
- 11. Al llac
- 12. Peripècies

Títols de les obres

1. Samarcanda
2. Sintagma
3. Blau de blaus
4. De nit i d'or
5. Papallones , libèl·lules i neurones
6. Sense veu, sense vida
7. Poema de Fe
8. Embolic
9. Elèctric
10. Quipu
11. Aigua estancada
12. Elogi de la tinta

www.palmirarius.com

Info@palmirarius.com

Instagram:@palmirarius